

דף קמה.

עין משפט ב.

או"ח סימן שכ סעיף ה

ה. ט. הסוחט דג ^א בשביל הציר שלו כדין סוחט כבשים למימיהן.

עין משפט ג.

או"ח סימן שכ סעיף ז

ו. ח. פירות כבושים במי מלח או בחומץ אם סוחט אותם לגופם כדי לתקנם לאכילה שא"צ למים הבלועים ^ק, אפי' סוחט לתוך קערה ^ר שאין בה אוכל מותר. ואם צריך למימיהם מותר לסוחטן לתוך קדירה שיש בה אוכל ^ש, אבל אם אין בה אוכל אסור ^ת. ולר"ת ^א כל שהוא צריך למימיהן חייב חטאת, ולדבריו הסוחט אשכול לקדירה שיש בה אוכל ג"כ אסור ^ב.

צ. היינו שהדג כבוש בחומץ אבל לצירו שזה מגופו מותר, כה"ח אות נ"ו.
ק. וי"ו שאין זה מפרק כלל. ולא דמי לזיתים וענבים שרוב העולם סוחטים אותם למימיהן, ומה שמותר לסחוט שאר פירות אפי' למימיהן משום שאין שם משקה עליהם, משא"כ בכבושים דשם משקה עליהם מקודם שנבלעו בפרי, מ"א ס"ק ט'.
 וה"ה שמותר לסחוט חתיכות בשר עם שומן אם אינו יכול לאכול אותם בגלל השומן שלהם, דרישה.
ר. ודוקא לצורך שבת אבל לצורך מו"ש אסור. מגמ'.
ש. דהוי כמפריד אוכל מאוכל, אבל לתוך המשקין אסור, מ"א ס"ק י'.
ת. וי"ו אבל חיוב אין כאן דאין חייבים אלא על זיתים וענבים בלבד, ואסור כיון ששם משקה עליהם לפני שנבלעו בפרי לא כן בשאר פירות.
 ואפי' עתיד לערב בה אוכל מיד אח"כ אסור.
א. דפסק כר"י, ומ"ש שרק בזיתים וענבים בלבד היינו דוקא במשקין של עצמן אבל במשקין הבלועים יש בהם חיוב, או שרבי יוחנן פליג על מה שאמר רב רק בזיתים וענבים בלבד.
 והאחרונים כתבו דמש"כ בשו"ע ר"ת זה טעות דפוס וצריך לומר רבינו חננאל, כה"ח אות נ'.
ב. וי"ו ודעת השו"ע להקל דסתם כאן וכן בס"י תק"ב גבי היתר חליבה ביו"ט כדעת המתירין, אך נכון ליזהר מאיסור תורה. כה"ח אות נ"ב.

עין משפט ה.

אה"ע סימן יז סעיף ג

ג. ח. הלך בעלה למדינת הים^א, ובאו ואמרו לה מת בעלך מותרת. אפי' עבד^ד ושפחה או קרוב או עד שפיסולו מדרבנן, אבל עד שפיסולו מדאורייתא^ה, או כותי או ישראל מומר, נאמנים רק במסל"ת.

דף קמה:

עין משפט א.

יו"ד סימן שיר סעיף ה

ה. ה. עד מפי עד נאמן שמום זה מעצמו נפל. אפי' אשה נאמנת^ו לומר שמום זה בפני נפל ומאליו, וישחט על פיה.

עין משפט ב.

או"ח סימן רנב סעיף ה

ה. ו. מותר לפתוח מים לגינה והם נמשכים כל השבת^ז, וכן להניח קילור^ח שזה סם של רפואה ונשאר שם בשבת לעשות פעילותו, אע"פ שאסור להניחו בשבת.

ה. ז. מותר לתת מוגמר דהיינו לבסם הכלים^ט והם מתגמרים מאליהם כל השבת, ואפי' המוגמר מונח בכלי, שאין אדם מצווה על שביתת כליו^י.

ג. והוא מסוף יבמות במשנה דף ק"כ. ועל ידי קול הברה בעיר שמת, אין משיאין. תשובת הרמב"ן הביאה הרמ"א.

ד. הב"ש הביא ממהרשד"ם דדוקא ידוע שהעבד כשר, דסתם עבד פסול מדאורייתא ע"ש. ה. והוא מיבמות כ"ה.

ו. דרך באשתו כגופו אמרו אינה נאמנת אבל לא אשה דעלמא. באר הגולה אות ח'.

ז. ומשמע דאפי' המים הולכים דרך ר"ה מותר, כה"ח אות מ"ט.

ח. על העין, אע"פ שאסור להניח בשבת משום ממרח, אבל קילור רך וצלול אפי' בשבת מותר להניחה ע"ג העין ואם זה לרפואה אסור משום שחיקת סממנים, ורק לתענוג בצלול מותר. ועיין בכה"ח אות נ'. ועיין בשו"ע סי' שכ"ח סעיף ד' דאפי' עבד לרפואה ע"ג העין בצלול ומוכן מערב שבת מותר.

ט. ולא חיישינן שמא יחתה דאם יחתה יעלה עשן וישחיר הבגדים, ב"ח.

י. אפי' מדרבנן אין איסור, וקיי"ל שביתת כלים לאו דאורייתא ואפי' אם הכלי עושה מעשה בשבת.

ה"ה שמותר לתת שעורים בחבית לשרותן^ב, וכן טוענים קורות בית הבד או הגת מבעוד יום על הזיתים והענבים^ל, והשמן והיין היוצא מהם בשבת מותר^מ.

וכן מותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה והם נטחנים בשבת.

הגה: ולא חוששין להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת. ויש אוסרין ברחיים או בכל מקום שיש לחוש להשמעת קול^ז, וכך נהגו לכתחלה, אם לא במקום הפסד שיש להקל.

הגה: מותר להעמיד כלי משקולות מערב שבת להודיע השעות בשבת^פ, אע"פ שמשמיע קול כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מערב שבת.

או"ח סימן שכ סעיף ב

ג. זיתים וענבים שנתרסקו מערב שבת^ע משקים היוצאים מהם מותרים,

כ. דהוי גיבול והוי לישה, כמ"ש בסי' שכ"א, ואם הם שלמים חייב משום זורע כמ"ש בסי' של"ו סעיף י"א.

ו. ולתת צימוקים בשבת במים לעשות מהם משקה, המהריט"ץ בסי' ס"ט התיר, והרב נסים רוזליו אסר, וע"כ יש להחמיר מלשרותן בשבת.

ל. והיינו שנתרסקו הענבים והזיתים קודם השבת מטענית הקורה, שאז גם אם יסחט אותם בידים אח"כ אין בהם איסור תורה, אבל בלא נתרסקו מערב שבת המשקים היוצאים מהם אסורים שמא יסחוט, מ"א ס"ק י"ח, וכ"כ הט"ז בס"ק ו' בדעת השו"ע דדי אם נתרסקו בטענית הקורה, אבל לדעת הטור אין היתר ליין והשמן היוצאים אלא בנתרסקו תחלה ואח"כ הטענים בקורה מע"ש. כה"ח אות נ"ט.

מ. כ"כ הט"ז בס"ק ו', ועיין בסי' ש"כ סעיף ב'.

נ. אבל אם הרחיים של עכו"ם מותר, רק שהישראל לא יעמוד שם בעת הטחינה שלא יאמרו שלוחו הוא.

ואם הטחינה נעשית ע"י בהמות וזה של ישראל פשוט דאסור שהרי מצווה על שביתת בהמתו, ב"י.

ס. ולא דמי לרחיים ששם יסברו שנתנו החטים בשבת, אבל בכלי משקולות כולם יודעים שעשאו מאתמול, ולומר לעכו"ם להעמידו בשבת אפשר שיש בזה מלאכה דאורייתא, ודוקא שבות דשבות במקום מצוה התירו אבל לא איסור תורה. ועיין בכה"ח אות ע"ג.

ע. אפי' הכניסם לשתייה, ומיירי שנתרסקו יפה שאינם מחוסרים אלא שחיקה כ"כ הבי"י והיינו לדעת הטור, אבל לדעת השו"ע אפי' מחוסרין דיכה מותר. כה"ח אות י"ד. שבנתרסקו מע"ש אין חשש שמא יסחוט בידים, דאף אם יסחט בידיו אין בזה חיוב כיון שנתרסקו כבר.

ואפי' אם לא נתרסקו מערב שבת אם יש יין בחבית שהענבים בתוכה
 אע"פ שהענבים מתבקעים בשבת מותר לשתותו שכל יין היוצא
 מתבטל פ' ביין שבחבית.

עין משפט ג. או"ח סימן שיח סעיף ד

ד. תבשיל שיש בו רוטב ז שנתבשל כל צרכו יש בו משום בישול ק

ואם מותר לתת צימוקים במים לעשות מיץ צימוקים בשבת עצמו יש מחלוקת בזה, עיין
 בס"י רנ"ב ובכה"ח שם אות נ"ז.
 פ. ולא דמי לדבר שיש לו מתירין שאפי' באלף לא בטל מכיון שכאן האיסור אף פעם
 לא היה בעין, ב"י בשם המרדכי.
 ו. ולפ"ז אם הענבים מונחים בפני עצמם והיין זב במדרון לחבית היין אסורים מצד דבר
 שיש לו מתירין שניכר לפני שהתערב, כה"ח אות י"ח.
 ואפי' נתנו הענבים שלמים בשבת בתוך חבית היין ונתבקעו בתוך היין מותר, ב"ח. דדמי
 לתת שלג או קרח בתוך כוס מים בשבת דמותר, כמו בסעיף ט', וכ"כ המ"א שם, אבל הט"ז
 שם חולק על הב"ח וכתב דאיסור גמור הוא לתת אותם בשבת דסחיטה היא תולדה דדש
 ואפי' בכלאחר יד אסור לתת, אבל בדיעבד מותר, והא"ר והח"א השיגו על הט"ז והתירו
 אף לכתחלה, כה"ח אות י"ט.
 ו. ומשמע דצריך ששים ביין שבחבית כדי לבטלו כדין לח בלח במינו דאף בדרבנן בעינן
 ששים, ולא אמרינן קמא קמא בטיל, כ"כ המשב"ז אות ג', וא"כ כיון שלא יודעים כמה
 יין יצא מהענבים צריך ששים כנגד כל הענבים שנתן כמ"ש ביו"ד סי' צ"ח סעיף ד'. כה"ח
 אות י"ט-כ'.
 ז. ו. היינו רוב רוטב כמ"ש בב"י בס"י רנ"ג ד"ה ומ"ש רבינו כל זמן שהיא רותחת
 בשם רי"ו שכתב בשם ר"י יע"ש. וכ"כ הא"ר באות י"א בשם מנחת כהן, ובמשב"ז סי'
 רנ"ג אות י"ג ובא"א אות מ"א מסכים לזה שהולכים אחר הרוב וכ"כ במשב"ז סי' רנ"ט
 אות ג', כה"ח אות ס"ב.
 ק. כל דבר שיש בהם משום בישול אפי' ליתן הסיר על הכירה או בתנור קודם היסק אסור
 מדין מבשל כמ"ש בס"י רנ"ג, מ"א ס"ק י"א.
 ובישול אחר בישול דבר לח שחייב זהו דעת הרא"ש והטור וכך משמע מרש"י, כ"כ הב"י,
 אבל הרמב"ם בפ' ט' כתב דפטור ואין בו אלא איסור דרבנן, וכ"כ המ"מ בפ' כ"ב בשם
 הרשב"א דדבר שנתבשל כל צרכו ונצטנן מותר לחממו כנגד המדורה אפי' במקום שהיד
 סולדת בו והוא שלא יתן ע"ג המדורה והביאו הב"י ולא חילק בין יש בו רוטב לאין בו
 רוטב וכ"כ הר"ן. וזהו שכתב הרמ"א בסעיף ט"ו שיש מקילין, ונהגו להקל בזה אם לא
 נצטנן לגמרי. ובמקום שלא נהגו להקל יש להחמיר כדעת השו"ע.
 ו. וכתב הברכי יוסף בשו"ב אות א' דע"י גוי מותר כיון שיש מתירין אפי' ע"י ישראל,
 כה"ח אות נ"א.
 ו. כתב הב"י וז"ל ומשמע לי דכל שהיד סולדת בו מקרי רותח עכ"ל. ועיין בסעיף י"ד
 שיעורו. כה"ח אות נ"ג.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוררים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

אח"כ אם נצטנן ^ר.

הגה: וי"א דוקא אם מצטמק ויפה לו ^ש.

ה. תבשיל שלא נתבשל כל צרכו אפי' נתבשל כמאכל בן דרוסאי ^ה שייך בו בישול אפי' בעודו רותח.

ה. ו. דבר שנתבשל כבר ^א והוא יבש מותר לשרותו ^ב בחמין בשבת. אבל אם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני שבת אין שורין אותו בחמין בשבת אבל מדיחין אותו ^ג בחמין בשבת שאין זה מבשל חוץ מדגים קטנים

ר. וואם לא נצטנן אפי' נח קצת מרתיחתו מותר, כ"כ הב"י בשם רי"ו מ"א ס"ק י"ב. וגם אם לא ירד מיד סולדת בו שאין בו בישול היינו בסמוך למדורה אפי' במקום שהיד סולדת בו, או במים חמין של כלי ראשון אחר שהעבירו אותו מעל האש, אבל על גבי האש עצמה לעולם אסור, ובנצטנן שיש בו בישול היינו אפי' סמוך למדורה במקום שהיד סולדת בו או בחמין של כלי ראשון שהיד סולדת בו אסור, כה"ח אות נ"ד.

ש. אבל במצטמק ורע לו אינו חייב משום מבשל אפי' אם נצטנן ויש בו רוטב. ומזה שמר"ן השו"ע לא חילק בזה ס"ל דאין חילוק בזה, וכ"כ הב"ח כדעת מר"ן השו"ע דלא מצינו לחלק בזה רק בענין חיתוי הגחלים, וי"א דגם מר"ן השו"ע ס"ל כדברי הרמ"א לחלק בין יפה לו לרע לו, כה"ח אות נ"ו. וכ"כ הט"ז בס"ק ד' ומ"א בס"ק כ"ז שמר"ן השו"ע סמך על מש"כ בסעיף ח' ושם חילק ע"ש. ומ"מ על האש אפי' מצטמק ורע לו אסור.

ת. ואפי' בעודו רותח יש בו חיוב מדין מבשל והכי מוכח מברייתא וכך דעת הרמב"ם, ב"י ודלא כמשמעות ברא"ש דאין בו חיוב אחרי מאכל בן דרוסאי. כה"ח אות נ"ח.

אבל אם נתבשל כל צרכו אפי' מצטמק ויפה לו אין בו חיוב מבשל. ובענין דבר הנאכל כמות שהוא חי אם יש בו בישול, כתב הרדב"ז בח"א סי' רי"ג דלענין מלקות אינו לוקה אבל אסור מדרבנן, וי"א דכיון שנשתנו לטעם אחר יש בהם חיוב משום מבשל, וכך משמע מדברי השו"ע בסי' רנ"ד סעיף ד' ובסימן זה לקמן בסעיף י"ד ברמ"א. כה"ח אות ס'.

א. היינו נתבשל כל צרכו כמ"ש בסעיף ט"ו. ואפי' נצטנן לגמרי מותר לשרותו בחמין. ובענין עשיית הקפה בשבת עיין בכה"ח אות ס"ה מה שהאריך במחלוקת האחרונים והמיקל יש לו על מה לסמוך ע"ש. ועיין שם לענין תמצית תה בשבת.

ב. אבל לחמם אותו על האש אפי' בלי רוטב אסור, ולדעת הרמב"ם אסור מדרבנן ואינו חייב עליו כיון שנתבשל כבר, כה"ח אות ס"ו, ומה שמותר לשרותו בחמין אפי' בכלי ראשון ובלבד שאינו על האש, שם אות ס"ז. ועיין לקמן בסעיף ט' וסעיף י'.

ג. אפי' דבר לח, דאין זה בישול, מ"א ס"ק ט"ו. דבהדחה אין לחלק בין לח ליבש. וואם מותר להדיחו מכלי ראשון לר"ת דעירוי הוי ככ"ר אסור, וע"כ מדיחין אותו מכלי שני בלבד, ולפי הרשב"א שהביאו אותו התוס' בשבת ל' ע"א דעירוי ככלי שני מותר להדיח אותו מעירוי כלי ראשון.

ולפי מה שפסק השו"ע בהלכות פסח דעירוי ככלי ראשון כר"ת, צ"ל שמדיחין אותו מכלי שני. מ"א ס"ק ט"ו. כה"ח אות ע'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שהדחתן בחמין ^ד היא גמר מלאכתן שאסור להדיחן בחמין.

הגה: כל דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שריה ^ה אסור לשרותו בשבת דהוי גמר מלאכה.

עין משפט ד. חו"מ סימן י סעיף א

א. צריך הדיין להיות ^ו מתון בדין, ולא יפסוק בדין אלא עד שיחמיצנו, וישא ויתן ^ז עד שיהיה ברור לו הדין כשמש, והגס לבו וקופץ ופוסק, הרי זה שוטה וגס רוח.

ד. משמע בצונן מותר אפי' שע"ז יהיו ראויים לאכילה מחמת המלח שעליהן. ט"ז ס"ק ה', ועיין באות כ"ז.

ה. בחמין, אבל אם אפשר לאוכלו ע"י שריה בצונן מותר ג"כ ע"י חמין. כה"ח אות ע"ד. ובצונן מותר לשרותו הגם שע"ז יהיה ראוי לאוכלו כ"כ ר"ז באות י"א, אולם בח"א כלל כ' אות ו' כתב דאסור בצונן אם אינו ראוי לאכילה לפני כן, כה"ח אות ע"ה.

ו. טור ממשנה ריש מסכת אבות. וכ"כ הרמב"ם בפ"כ מהלכות סנהדרין הלכה ז'.

ז. למדוהו מסנהדרין ז' ע"ב מדכתיב בית דוד דינו לבקר משפט, וכי בבקר לבד דנין, אלא להיות המשפט ברור כבוקר.